

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

Creative leadership of School Administrators: Affecting Teachers' Skills in the
21st Century under the Chiang Rai Provincial Office of Learning
Encouragement

แสงดาว พันธุ์ตะ¹ จ่านงค์ แจ่มจันทร์วงษ์² ธิตติอาภา ตั้งคำวานิช³

Sangdaw Panta, Chamnong Chamchantharawong, Thitiarpha Tangkavanich

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับทักษะครูในศตวรรษที่ 21 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย จำนวน 208 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามทักษะครูในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยข้อมูล ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD. = .61$) 2) ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $S.D. = .58$) 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้านการยืดหยุ่น และปรับตัว (X_5) ด้านการไว้วางใจ (X_2) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 49.50

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ทักษะครูในศตวรรษที่ 21

Abstract

The research article's objectives were: 1) to study the level of creative leadership of school administrators; 2) to study the level of teacher skills in the 21st century; and 3) to study the creative leadership of school administrators, affecting teachers' skills in the 21st century. This study employed a quantitative research approach. There were 208 teachers at the educational institutions under the Chiang Rai Provincial Office of Learning Encouragement.

Received: 2024-10-18 Revised: 2024-11-04 Accepted: 2024-11-05

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: toykajo2528@gmail.com

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiang Rai College. E-mail: Chamnongcra@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiang Rai College. Corresponding author E-mail: thitiarpha.tangkawanich@crc.ac.th

The instruments consisted of a general information questionnaire, creative leadership questionnaire and teacher skills in the century 21 questionnaire. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and multiple regression analysis (Multiple Regression Analysis).

The research results showed the following: 1) the creative leadership of school administrators was at a high level; 2) teacher skills in the 21st century was at a high level; and 3) the creative leadership of school administrators included a flexibility and adaptability aspect (X_5), trust aspect (X_2), and teamwork aspect (X_1). This could predict teacher skills in the 21st century with statistical significance at 0.05. Moreover, three variables could predict the variation on teacher skills in the 21st century were at 49.50%.

Keywords: creative leadership; teachers' skills in the 21st century

บทนำ (Introduction)

ในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว เมื่อสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลง มิติของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแบบเดิม ด้วยแนวคิด รูปแบบวิธีการ ความเชื่อและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ตามยุคสมัย ทุกคนต้องดำเนินชีวิตตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงและต้องก้าวข้ามโดยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตข้างหน้า ให้สมบูรณ์อย่างเต็มกำลัง การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ ซึ่งประสิทธิผลสถานศึกษาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา (ณัฐธิดา งามตา, 2561:1) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องบริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ (ชนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์, 2562:10) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องแสดงออกซึ่งการมีภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีลักษณะหรือพฤติกรรมในการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจ มีการสร้างบรรยากาศในการคิดนอกกรอบ โดยใช้วิธีการใหม่ๆ นำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการช่วยสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่หรือนวัตกรรม (เรวัฒน์ ไชยบาล, 2566: 82) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพขององค์กร หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในสถานการณ์เปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (ปทุมพร เปียถนอม, 2561: 310) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย การมีวิสัยทัศน์ มีกระบวนการคิด เพื่อกำหนดเป้าหมายมองเห็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของสถานศึกษา ในสถานการณ์ทุกมิติ แสวงหาวิธีการใหม่ๆ นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา (พัคตรัณภา หาญประชุม, 2565: 10) การทำงานเป็นทีมสามารถนำพาทีมให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน อาศัยการสร้างความร่วมมือ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (ทิมาพร มงคลถลาง, 2563:9) มีการยืดหยุ่นและปรับตัว

สามารถแก้ไขปัญหาในการปรับตัว ในทุกสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีการสื่อสารเชิงบวกเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาาร่วมกัน (เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริโรจน์, 2562:16) และการไว้วางใจ ทำให้ครูและบุคลากรกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในการทำงานของครู และบุคลากร มีการตัดสินใจที่น่าเชื่อถือ สามารถไว้วางใจ ได้อย่างยุติธรรม (ธนาภรณ์ นิลพันธุ์, 2562:6) มีความคิดสร้างสรรค์ มีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบโดยเชื่อมโยงจากความรู้และประสบการณ์เดิมส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีความกล้าแสดงความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ คิดนอกกรอบ โดยการระดมพลังสมองหรือวิธีการอื่นอยู่เสมอ (ณัฐร ช่วยงาน, 2565: 5) คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ดีเยี่ยมจะส่งผลทำให้การพัฒนาครูและบุคลากร เกิดการมีส่วนร่วม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กร สามารถช่วยให้สถานศึกษาขับเคลื่อนไปในทิศทางที่มีประสิทธิภาพได้

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนในการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะของตนเอง และผู้เรียนไปยังจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ ครูในฐานะผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุปัจจัยทางสังคม เทคโนโลยีและการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วย ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การที่ครูมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ และคณะ, 2565: 71) ทักษะการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการวางแผนกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาดน สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานตามความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ไปสู่ระดับมืออาชีพ ให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาวิชาชีพและเป็นแบบอย่างที่ดี (ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์, 2565: 201) ทักษะการจัดการชั้นเรียน ครูสามารถปรับรูปแบบการเรียนการสอนและห้องเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดบรรยากาศเพื่อให้เกิดความไว้วางใจระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม (วรรณภา จำเริญพีช, 2564: 9) ทักษะชีวิตและอาชีพ ครูที่สามารถดำเนินชีวิต สามารถปรับตัว มีความยืดหยุ่นในการทำงานทั้งส่วนตนเอง และการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีการวางแผนเผชิญกับปัญหาต่างๆ เพื่อแก้ไข สามารถจัดการกับปัญหากับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และการทำงานได้อย่างเหมาะสม (ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ และคณะ, 2565: 71) ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 เป็นคุณลักษณะของครูผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สามารถจัด และส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูสามารถเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก้าวเข้าสู่โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยครูในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายและทันสมัยกว่าในอดีต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาของผู้เรียนให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในสังคมได้

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย ภายใต้สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีหน้าที่ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด ในจัดการศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ให้กับประชาชนและผู้สนใจ มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเสริมทักษะพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับ

ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เนื่องด้วยสภาพปัญหาและความต้องการของครูการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัยยังมีความต้องการพัฒนาด้านทักษะยังอยู่ในระดับมาก จึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะการสอนเทคนิคการถ่ายทอดของครู ฝึกกระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอนหลากหลายวิธีให้ความรู้เรื่องกระบวนการวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัยของนักศึกษา เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มากขึ้น (ธนีสร เกษมสันต์ ณ อยุธยา, 2558: 582) ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนของครูหากไม่ได้รับการกระตุ้นจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ย่อมส่งผลให้ครูไม่ตระหนักในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้การพัฒนาตนเอง ซึ่งครูผู้สอนมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา ความรู้ ทักษะ และเจตคติ (ฉัตรชัย หวังมีจมี, 2560: 49) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของครู โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาระดับทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดขอบเขตที่จะทำการศึกษา ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย จากการทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1.ด้านการทำงานเป็นทีม 2. ด้านการไว้วางใจ 3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ 4. ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5.ด้านการยืดหยุ่น และปรับตัว และทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1.ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2.ทักษะการพัฒนาวิชาชีพ 3. ทักษะการจัดการชั้นเรียน 4.ทักษะชีวิตและอาชีพ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย 18 แห่ง จำนวน 412 คน ปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย จำนวน 201 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. 1970: 608) เพื่อป้องกันข้อมูลไม่สมบูรณ์จึงเพิ่มอีกร้อยละ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนทั้งหมด 208 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง และโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามสัดส่วนของประชากร (Stratified Random Sampling)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 18 แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย ได้แก่ 1) สกร.ระดับอำเภอขุนตาล 2) สกร.ระดับอำเภอเชียงของ 3) สกร.ระดับอำเภอเชียงแสน 4) สกร.ระดับอำเภอดอยหลวง 5) สกร.ระดับอำเภอเทิง 6) สกร.ระดับอำเภอป่าแดด 7) สกร.ระดับอำเภอพาน 8) สกร.ระดับอำเภอพญาเม็งราย 9) สกร.ระดับอำเภอเมืองเชียงราย 10) สกร.ระดับอำเภอแม่จัน 11) สกร.ระดับอำเภอแม่ฟ้าหลวง 12) สกร.ระดับอำเภอแม่ลาว 13) สกร.ระดับอำเภอแม่สาย 14) สกร.ระดับอำเภอแม่สรวย 15) สกร.ระดับอำเภอเวียงแก่น 16) สกร.ระดับอำเภอเวียงชัย 17) สกร.ระดับอำเภอเวียงเชียงรุ้ง 18) สกร.ระดับอำเภอเวียงป่าเป้า

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2567

1.5 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 1.ด้านการทำงานเป็นทีม 2. ด้านการไว้วางใจ 3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ 4. ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5.ด้านการยืดหยุ่น และปรับตัว

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five's Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five's Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอรับเอกสารรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์โดยผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยเชียงราย เพื่อพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างหมายเลข CRC.IRB No.038/2567 หลังจากได้รับอนุมัติจริยธรรมวิจัยแล้ว นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามไปยังแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถานศึกษาบางแห่ง ใช้เวลา 1-2 เดือน ในการเก็บข้อมูลที่ปัจจุบันและสมบูรณ์ จำนวน 208 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ระดับภาวะผู้นำสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา และระดับทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงรายโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 61.10 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 73.10

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD. = .61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, $SD. = .68$) และพบว่าด้านการไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.13$, $SD. = .83$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (n=208)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ
1. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.30	.68	มาก
2. ด้านการไว้วางใจ	4.13	.83	มาก
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.24	.72	มาก
4. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.24	.68	มาก
5. ด้านการยืดหยุ่น และปรับตัว	4.19	.72	มาก
รวม	4.22	.61	มาก

3. ระดับทักษะครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, $S.D. = .58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ย ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{x} = 4.33$, $SD. = .64$) และ ค่าเฉลี่ย ด้านทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับมากแต่มีคะแนนน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.18$, $SD. = .68$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของทักษะครูในศตวรรษที่ 21 (n=208)

ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.18	.68	มาก
2. ทักษะการจัดการชั้นเรียน	4.30	.62	มาก
3. ทักษะการพัฒนาวิชาชีพ	4.28	.66	มาก
4. ทักษะชีวิตและอาชีพ	4.33	.64	มาก

ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริม การเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
รวม	4.27	.58	มาก

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย 1 โดยข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Multiple regression ดังนี้ Durbin Watson มีค่า 1.75 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5-2.5 และ Tolerance มีค่าไม่เกิน 1 และค่า VIF มีค่าไม่เกิน 10 ดังนั้นจึงสามารถวิเคราะห์ผลด้วย Multiple regression ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 (n=208)

ตัวแปร	b	S.E. _b	β	t	Sig	Tolerance	VIF
(Constant)	32.406	4.025		8.051	.000		
X ₅ ด้านการยืดหยุ่นและปรับตัว	1.124	0.210	0.348	5.355	.000	0.587	1.705
X ₂ ด้านการไว้วางใจ	0.734	0.234	0.260	3.142	.002	0.362	2.761
X ₁ ด้านการทำงานเป็นทีม	0.670	0.278	0.194	2.407	.017	0.380	2.632

R = 0.704, R² = 0.495, Adj. R² = 0.488, S.E._{est} = 8.34535, F = 66.766

Y = ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.22, SD. = .61) ทั้งนี้จากงานวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับ ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.30, SD. = .68) เป็นลำดับแรก ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.24, SD. = .68) ด้านการมีวิสัยทัศน์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.24, SD. = .72) ด้านยืดหยุ่นและปรับตัวค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19, SD. = .72) เป็นอันดับรองลงมา และให้ความสำคัญ ด้านความไว้วางใจค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.13, SD. = .83) เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การทำให้ครูในสถานศึกษารู้สึกว่าตนมีความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ครูทุกคนในสถานศึกษา เพื่อให้ครูในสถานศึกษารู้สึกมั่นใจและพร้อมที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีความสามารถในการมองหาวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน การเปิดโอกาสให้กับความคิดใหม่ๆ มีภาพรวมที่ชัดเจนเกี่ยวกับอนาคตขององค์กร และสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นให้กับทีมได้เข้าใจทำให้ครูในสถานศึกษา เห็นถึงความสำคัญและเป้าหมายของการทำงาน สามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กรเปิดกว้างและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาความสามารถในการยืดหยุ่นและปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมีทักษะในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากสมาชิกในทีม ผ่านการแสดงความซื่อสัตย์และโปร่งใส

และยุทธธรรมในการบริหารงานมีทักษะส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในการทำงานของครูในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิมาพร มงคลแสง (2563: 75-76), ธิติสุตา แก้วหาญ และทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2564: 169), ภูวนาท คงแก้วและ คึกฤทธิ์ ศิลาฉาย (2564: 89) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม

2. ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญ คือ ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .64) เป็นลำดับแรก ให้ความสำคัญ ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .62) ทักษะการพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .66)) เป็นลำดับรองลงมา และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .68) เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูให้ความสำคัญกับทักษะชีวิตและอาชีพมากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งหวังในการเตรียมความพร้อมให้มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต เช่น การแก้ไขปัญหา และมีความยืดหยุ่นในการทำงานเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ การจัดการชั้นเรียนได้ให้ความสำคัญรองลงมา ซึ่งหมายถึงการควบคุมและดูแลสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มที่ในบรรยากาศที่เป็นระเบียบ การพัฒนาวิชาชีพเป็นอีกด้านที่ครูให้ความสำคัญ รองจากการจัดการชั้นเรียน โดยแสดงถึงความต้องการในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครูให้ความสำคัญและมีความต้องการในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการสนับสนุนให้ มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เพียงพอ ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ครูได้เห็นประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้จัดและส่งเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณภา จำเริญพิช (2564: 145) พบว่า ผลการวิเคราะห์ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิธิ เจริญรักษ์ (2563: 159) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านชีวิตและอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ตัวแปรสำคัญ ได้แก่ ด้านการยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการไว้วางใจ และด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว สามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมีทักษะในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและการปฏิบัติงานของครูได้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ครูสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันด้วยการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากสมาชิกในทีม ผ่านการแสดงความซื่อสัตย์และโปร่งใสและยุทธธรรมในการบริหารงานมีทักษะส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกันในการทำงานของครูในสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การทำให้ครูในสถานศึกษารู้สึกว่าตนมีความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ครูทุก

คนในสถานศึกษา เพื่อให้ครูในสถานศึกษารู้สึกมั่นใจและพร้อมที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีความสามารถในการมองหาวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน การเปิดโอกาสให้กับความคิดใหม่ๆ มีภาพรวมที่ชัดเจนเกี่ยวกับอนาคตขององค์กร และสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นให้กับทีมได้เข้าใจทำให้ครูในสถานศึกษา เห็นถึงความสำคัญและเป้าหมายของการทำงาน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล ทองมูล (2564: 163) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู คือด้านความยืดหยุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของเรวัฒน์ ไชยบาล (2566: 86) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครู คือ ด้านความยืดหยุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติสุตา แก้วหาญ และ ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2564: 169) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อสมรรถนะครู พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อสมรรถนะครู

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สามารถทำให้การบริหารงานสถานศึกษาขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ดีด้วยการมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยการทำงานเป็นทีม การยืดหยุ่นและปรับตัวในการทำงาน ตามสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว การสร้างความไว้วางใจในการบริหารงานย่อมส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาทักษะของครู โดยเป็นการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันโดยครูได้รับการส่งเสริมพัฒนาทักษะของตนเอง ในด้านการจัดการชั้นเรียน การพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้ครูสามารถเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก้าวเข้าสู่โลกที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างรวดเร็ว โดยครูในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายและทันสมัยกว่าในอดีต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาของผู้เรียนให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในสังคมได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุน การทำงานด้วยการยืดหยุ่น และปรับตัว ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วถูกต้องเหมาะสม เปิดใจรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครู เพื่อให้ได้รับมุมมองที่หลากหลาย มีการสื่อสารกับครูที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1.2 ผู้บริหาร สถานศึกษา ควรส่งเสริม และสนับสนุนการทำงานเป็นทีมร่วมกับครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานร่วมกันกับครู ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือ จะช่วยให้ครูปฏิบัติตามค่านิยมองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กรในระยะยาว

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารกับครูอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับข้อมูลที่สำคัญ สร้างความไว้วางใจ รวมถึงรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครู เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจ และการวางแผน สนับสนุนการทำงานของครู แสดงความเชื่อมั่นในความสามารถของครู สนับสนุนการเรียนรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาคุณลักษณะในด้านอื่นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่นๆที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด.
- ฉัตรชัย หวังมีจิมมี (2560).สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนรู้ เปลี่ยนสมรรถนะ. *Journal of HRintelligence*. 12(2): 47-63.
- ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*. 23(1): 192-204.
- ณัฐ ช่วยงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2. *ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.
- ณัฐธิดา งามตา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สหวิทยาเขตอินโขง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐพล ทองมูล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 10(40): 154-164.
- ทิมาพร มงคลแสง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธิติสดา แก้วหาญ และทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 6(4): 164-175.
- ธนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. *วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- ธนีสร์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา. (2558). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 10(4): 574-584.

- ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ และคณะ. (2565). ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 8(2): 65-76.
- ปณิธิ เจริญรักษ์. (2563). แนวทางพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สุราษฎร์ธานี. ปรินญาโทหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปทุมพร เปียถนอม. (2561). ภาวะผู้นำเต็มรูปแบบ:ปัจจัยสำคัญในการบริหารโรงเรียนพระราชวัง. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 46(2): 300-313.
- พัชรัตน์ภา หาญประชุม. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. ปรินญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภูวนาท คงแก้วและ ศักดิ์ฤทธิ์ ศิลาฉาย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(4): 82-97.
- เรวัฒน์ ไชยบาล. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3.วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 6(1): 79-90.
- วรรณภา จำเริญพีช. (2564). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะครูในศตวรรษที่21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เสาวณีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2.ปรินญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

